

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Кристина Борисова, НХА - София

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по направление 8.2. (Изобразително изкуство) на Весела Валентинова Кучева-Петрова, докторант в редовна форма на обучение към катедра „Книга, илюстрация, печатна графика“

Тема на дисертацията: „Художествена проблематика на графичния роман (на графичната новела - Graphic novel) като жанр в изобразителното изкуство.

Тематична насоченост и специфични наративни и изобразителни особености

Научен ръководител: доц. д-р Регина Далкалъчева

С течение на времето в развитието на изкуството периодично се получават качествени преходи, следствие на натрупани количествени промени в един или друг ракурс, а като резултат от това - обособяване на самостоятелни жанрове, под-жанрове, течения и направления. Областите и насоките на тези промени могат да са изключително разнообразни - започвайки от избор на материал, художествен метод, форма, и други, и стигайки до ключови трансформации на целите, общото въздействие и идейния замисъл на художествения обект. Тези събития са неминуеми в хода на обществената еволюция, от зората на цивилизацията и до наши дни.

Във връзка с по-динамичното ни съвременно битие посочените процеси на обособяване на нови жанрове протичат значително по-бързо, което дава почва за множество дискусии и срещи на полярни мнения по едни и същи проблеми. Графичният роман е едно от тези актуални явления, чийто произход, графични, визуални и наративни особености, както и съвременни тенденции изследва и анализира Весела Кучева в дисертационния си труд.

Ясно фиксирано като времеви и топографски диапазон, изследването представя стегната обосновка за актуалността на проблема, а също така представя методологичните похвати, с помощта на които се развива темата на дисертацията. Самата тя е структурирана в четири глави, очертаващи конкретна поетапна схема на разискваната проблематика, въз основа на която докторантът логично и последователно защитава застъпената от него теза.

Първа глава започва със стегнато и точно изясняване на структурата на графичния роман откъм съставни изобразителни елементи, което е необходимо не само за последващия исторически екскурс, но и за качествено анализиране на взаимните връзки и общи корени с изкуството на комикса и анимацията. Втора глава е може би от най-ключово значение за постигане на целите на дисертацията и разглежда всеобхватно тематичната обусловеност на графичния роман, а в третата на фокус са наративните му особености и визуално-словесната структура. Проведено е подробно и задълбочено изследване на съставните части на наративната структура на графичния роман, видовете им и ролята им в изграждането на крайното художествено произведение. Диапазона на разглежданите възможности се простира от класически проверени с времето комбинации до графични романи без текст, а и абстрактни такива, в които, след отпадането на текст и фигуративност изпъква силата на всичко това, което на пръв поглед е второстепенно и подчинено - композиция, поместване, разпределение, пропорции, баланс на форма и пространство, ритъм, цвят и други.

Правят впечатление и разглежданите в тези две глави примери от водещи художници-илюстратори, които са подбрани изключително прецизно с цел да служат като ясни и неоспорими доказателства в контекста на темите и проблемите, които докторантът посочва и анализира. Немаловажна част от изследването са и навременните цитирания на ключови автори, капацитети в областта на разискваните проблеми, които подкрепят основните тези в дисертационния труд.

Особено интересна за мен беше заключителната четвърта глава от дисертационния труд на Весела Кучева, в която тя проследява съвременните тенденции в развитието на графичния роман. На базата на многобройни примери е осъществена своеобразна класификация и се очертават няколко основни посоки, по които се случва настоящото развитие на този вид картина

книга. Сред тях има както предвидими, така и напълно неочаквани като визуални идеи и проблематика решения, с възможности за миксиране и съчетаване на отделни направления в едно уникално и неповторимо цяло. Съществено внимание е отделено и на дигиталните версии на графичния роман - уеб и хипер комикс, и тяхната съпоставка с аналоговите им еквиваленти.

В заключението си авторът обобщава изводите от всяка от главите на дисертационния си труд, за да представи доказателства за тезата, заложена в основата му, както и посочва приносите, които смятам за безспорни. Впечатляващ е и списъка с използваната литература, което още веднъж дава възможност да се убедим в сериозността на проведената работа. Единствената ми препоръка касае списъка с илюстрации, а по-точно това, че в текста липсват препратки към него, което до известна степен затруднява непосредственото му възприемане.

Все по-често се случва съвременните докторанти да насочват фокуса на своите проучвания към явления и проблеми, породени от настоящето или недалечното минало. Фактът е логичен и обясним, защото всички тези явления са средата, в която те са израснали и живеят, и тази проблематика искрено ги вълнува. Това не-формално отношение се вижда и в работата на Весела Кучева. Споровете по темата за графичния роман продължават, което със сигурност доказва актуалността на темата в световен мащаб и важността ѝ за съвременната визуална култура, а заедно с това и важността на настоящия дисертационен труд.

С оглед на казаното дотук убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Весела Валентинова Кучева-Петрова образователна и научна степен „доктор“ по направление 8.2. (Изобразително изкуство).

проф. д-р Кристина Борисова

София

12 януари 2023